

'EU vormt bedreiging voor democratie'

De utopische eigendunk van de EU bedreigt niet alleen de democratie en de soevereiniteit van de individuele lidstaten, maar ook die van niet-Europese landen. Dat zei de Amerikaanse oud-diplomaat Todd Huizinga vorige week bij de aftrap van het trans-Atlantisch christelijk netwerk TCC.

Jan Peeters

De titel van zijn boek liegt er niet om: *The New Totalitarian Temptation – Global Governance and the Crisis of Democracy in Europe* ('De nieuwe totalitaire verleiding. Global governance en de crisis van de democratie in Europa'). Todd Huizinga, nazaat van Nederlandse emigranten, weet waarover hij spreekt. De Amerikaanse oud-diplomaat diende pakweg twee decennia in Europa, waarvan een groot deel bij de EU in Brussel.

'Dat kunnen wij ook'

Het boek werd vorige week in Nederland geïntroduceerd bij de aftrap van het Transatlantic Christian Council (TCC), een netwerk van politiek actieve en bezorgde christenen aan beide zijden van de oceaan. Oprichters zijn Henk-Jan van Schothorst, voormalig medewerker van het Europees Parlement namens de SGP, en Todd Huizinga, verbonden de Amerikaanse conservatieve denktank Acton Institute. Beiden delen een grote zorg over het vooral in het Westen oprukkend secularisme en vooral, aldus Van Schothorst, de ergernis dat 'de seculariseren' hun plannen bijna altijd weten door te drukken. Toen hij eenmaal door had hoe dat in zijn werk gaat, dacht hij: "Dat kunnen wij ook." Het plan voor een trans-Atlantisch christelijk netwerk was geboren en inmiddels heeft TCC een 'consultatieve status' bij de VN.

'Ramkoers'

TCC maakt zich zorgen over de richting waarin de EU zich begeeft. Die, aldus Todd Huizinga in zijn boek, is helemaal niet zo democratisch als zij doet voorkomen, laat staan als de meeste Europeanen denken. Het boek werd overhandigd aan Tweede Kamerlid Roelof Bisschop (SGP), die ook zijn scepsis over 'Europa' niet onder stoelen of banken stak: "Op ieder probleem komt hetzelfde antwoord: méér Europa."

En juist die pavloviaanse roep om 'méér Europa' is wat Todd Huizinga als betrokken waarnemer verbijstert. "In mijn boek betoog ik dat het streven van de EU naar een supranationale pan-Europese regering, waarbij het de soevereiniteit van lidstaten overschrijdt, de democratie erodeert, de mensenrechten bedreigt en aanstuurt op een ramkoers met de VS."

Volgens hem transformeert de EU het Europa "van de democratische natiestaten in een post-democratisch regime waarvan de kiezers weinig te zeggen hebben over de manier waarop zij geregeerd worden". Als voorbeelden noemt hij de financiële- en migrantencrisis en het verhoogde terreurreisico. De EU verwaarloost de fundamentele economische principes en zelfs het cultureel zelfbehoud in zijn "droom van global governance". De kiezers hebben het nakijken.

Want feitelijk wordt de EU geregeerd door de Europese Commissie die geen regering is en dus ook niet naar haar gestuurd kan worden. Want het Europees Parlement heeft die bevoegdheid niet. Zelfs niet om wetten te initiëren die per definitie alle nationale wetgeving, inclusief grondwet, ondergeschikt maakt. De leden van de Raad van Ministers zijn zowel vertegenwoordiger van hun land als van de EU.

Keiharde sancties

Kortom, aldus Huizinga, de Europeanen leveren met hun soevereiniteit feitelijk ook hun democratische grondrechten in. Als lidstaten op deelterreinen een eigen koers kiezen, zoals Polen en Hongarije in de migrantencrisis, dan worden keiharde sancties opgelegd. Dat is waar het bij de dreigende Brexit ten diepste om gaat, aldus de oud-diplomaat. Of een volk in staat is om de Europese droom te doorbreken door zijn eigen soevereiniteit en democratische rechten terug te pakken. Lastig, omdat de lidstaten zich, buiten het besef van de kiezer om, met handen en voeten aan allerlei wetten en verdragen gebonden hebben.

Dat is van bovenaf geregeld, zonder inbreng of zelfs maar besef van de kiezer. Een voorbeeld is de invoering van de euro, die feitelijk gebeurde als middel om politieke eenheid, waar de Europeanen weinig voor voelden, af te dwingen. Dat dit fout moest gaan met zulke ongelijkwaardige economieën is met het Griekse drama wel bewezen, aldus Huizinga.

Voor Amerikanen is het ondenkbaar dat zij soevereiniteit zouden inleveren.

Lees verder op pagina 22.

Knevel

De afgelopen week heb ik symbolisch mijn pen neergelegd. Mijn boek over de paus is af. Het manuscript is nu naar de uitgever en ergens in de laatste week van september zal het verschijnen. Ik zit nu na te denken over de vraag aan wie ik het boek zal aanbieden, maar dat komt nog wel.

Het boek is een spirituele zoektocht geworden naar de wortels van de paus en naar zijn theologie. Dit naar aanleiding van de vierdelige documentaire die ik gemaakt heb over de paus en waarvan het eerste deel op Deo volente 16 juli zal worden uitgezonden. Op televisie kan je de prachtigste plaatjes en beelden laten zien, en dat gaan we ook doen; maar in een boek kan je een spade dieper graven en dat heb ik geprobeerd.

In een eerdere column heb ik al geschreven over mijn verbazing, wanneer het bij deze paus gaat om ogenschijnlijk pluralistische en universalistische teksten ("Moslims en christenen zijn broeders en dienen dezelfde God"). Bij deze zoektocht ben ik uitgekomen bij de teksten van Vaticanum II, waar de spanning tussen missie en dialoog zichtbaar werd. Vooral *Nostra Aetate* is hierin van groot belang.

In de epiloog van mijn boek, wanneer ik de balans opmaak, heb ik de paus met vier kernwoorden, eigenlijk kernbegrippen getypeerd. Via deze kernen heb ik mijn uiterste best gedaan om hem te begrijpen, zeker in de context van de ontwikkeling van de katholieke theologie van de laatste halve eeuw. Ik heb hem genoemd: de paus van de genade, armoede, duurzaamheid en verwarring.

Genade, vanwege de prachtige teksten in zijn boekje *De naam van God is genade*, en op veel andere plaatsen, met name in de preken tijdens de algemene audiënties.

Armoede, vanwege zijn oprechte interesse in de gemarginaliseerden in de samenleving. Hij houdt echt van deze mensen, heb ik ervaren, en hij roept de priesters en pastoors, de bisschoppen en kardinalen dan ook op om de wijken in te gaan en er te zijn voor de armen.

Duurzaamheid, vanwege *Laudato Si'* en andere teksten, waaruit een oprechte bewogenheid blijkt over de toekomst van de aarde. Maar *Laudato Si'* is natuurlijk veel meer. Het is een tekst over een integrale benadering van het heil van mens en Schepping.

Verwarring, vanwege teksten over interreligieuze dialoog en de waardering van andere godsdiensten die ik niet begrijp. Ik begrijp ze wel, als de paus bedoelt dat mensen uit verschillende religies er alles aan moeten doen om samen deze wereld meer leefbaar te maken. Ik vind ze lastig als hij ogenschijnlijk ook een theologische waardering aan verschillende wereldgodsdiensten geeft.

Welnu, ik ga mijn boek hier niet promoten, maar wil wel gezegd hebben dat de paus mij de afgelopen maanden op een heerlijke manier heeft uitgedaagd. Hij weet het niet, maar ik bedank hem hierbij.

Andries Knevel

Volgens Todd Huizinga is de EU helemaal niet zo democratisch als zij doet voorkomen en als kiezers denken.

